

"Нема земја во светот, зборувам за земји каде функционира англосаксонскиот правен систем, да има паралелно обвинителство, кое е надвор од системот на единственоста. Нема ниту Србија, ниту Црна Гора, ниту Романија, Бугарија, Словенија, Хрватска итн. Во сите закони за Јавно обвинителство на посочените држави не егзистира посебно тело", истакнува првиот човек на Јавното обвинителство на РМ, Љупчо Шврговски.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

МИЛИОН ЗАБЕЛЕШКИ НЕ ГО МЕН ЗА ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО

СТРУЧНАТА ФЕЛА СÈ ПОВЕЌЕ ГО КРИТИКУВА КОНЦЕПТОТ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ПРАВДА ЗА НОВИОТ ЗАКОН ЗА ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО

Републичкиот јавен обвинител на РМ, Љупчо Шврговски, сè повеќе крева глас против новиот Предлог-закон за јавно обвинителство, чиј концепт произлезе од Министерството за правда. Со тоа се заоструваат односите меѓу јавниот обвинител и министерот за правда, Михајло Маневски, кој не прифатил ниту една забелешка од Јавното обвинителство, кое смета дека постојат низа правни недоследности кои го оддалечуваат Законот од суштината - независно извршување на функцијата јавен обвинител. Зошто тоа е така никој не знае, иако стручната фела и професорите од Правен факултет во Скопје се против сегашниот Предлог-закон за јавно обвинителство, кој е критикуван од сите, а најмногу од членовите на јавнообвинителската функција. За да биде парадоксот поголем Министерството за правда упорно ја турка својата верзија од Законот, која предлага ново обвинителство за организиран криминал и корупција, притоа можност за одговорноста на раководителот на ова обвинителство се става над функцијата на републичкиот јавен обвинител итн.

Со тоа се нарушува уставниот принцип на хиерархија и субординација, а исто така, се доведуваат во прашање и принципите на работа, супституција, деволуција и авокација. Тивката војна меѓу Министерството за правда и Јавното обвинителство може да се претвори во отворена конфронтација, која ќе се одрази врз работата на обвинителите, кои се соочуваат со многу предизвици, пред сè, со криминалот, но и со улогата на политичарите, кои очигледно сакаат да ги "зауздаат" обвинителите со нефункционални решенија.

ОБВИНИТЕЛИ "ТРУДНИЦИ" О НА МИНИСТЕР

НЕКОЈ ЛАЖЕ

"Она за што зборуваше претставничката од Министерството за правда, а се однесува на препораките на Венецијанската комисија, по новиот Предлог-закон за јавно обвинителство, ние во Јавното обвинителство не сме ги добиле. Жал ми е што во своите обраќања министерот често пати се повикува на Венецијанската комисија и на препораките од Советот на Европа, без истите да ни се достават. Тој наводно се повикува на интенцијата која е дадена од страна на Советот на Европа и треба да влезе во постојниот Предлог-закон за јавно обвинителство, односно предлагачот го именува како јавно обвинителство за сторители од областа на организираниот криминал и корупција. Тоа во никој случај не е точно, бидејќи во препораката не се сугерира дека ова треба да биде тело. А, Јавното обвинителство, како единствен орган, го сочинуваат тела, конститутивни органи. Ако тоа е така - истакнува првиот човек на ЈО, Љупчо Шврговски - бидејќи таму

се вели дека треба да постои специјализација на обвинители, кои ќе работат на кривични дела кои нас најмногу нè тангираат, а тоа се од областа на организираниот криминал и корупцијата, тогаш и во сегашново законско решение на Законот за ЈО, такво тело постои. Тоа значи дека ние во целост ја имаме испочитувано препораката на Советот на Европа. Го имаме Одделението против организираниот криминал. Во овој дел, во овие законски решенија, кои сега се предлагаат во повеќе измени, јас само со едно би се согласил, а тоа е дека треба да се зајакне одговорноста на обвинителите, кои согласно постојниот закон се заменици-јавни обвинители, но тие не можат да ги покриваат своите одлуки зад мислењето или препораката, односно сугестијата на повисокиот надреден јавен обвинител", оценува Шврговски.

Според него, со понуденото решение се зајакнува нивниот капацитет, но и одговорноста на обвинителите. Но, во другиот дел тој има многу забелешки.

"Ќе почнам од главната интенција на предлагачот - формирање посебно јав-

УВААТ "РЕЗОНОТ" ЗА НОВИОТ ПРЕДЛОГ-ЗАКОН

но обвинителство. Предлагачот наведува дека такви обвинителства има во сите земји во нашето опкружување. Но, јас тврдам дека тоа не е точно. Нема земја во светот, зборувам за земји каде функционира англисаксонскиот правен систем, да има паралелно обвинителство, кое е надвор од системот на единственоста. Нема ниту Србија, ниту Црна Гора, ниту Романија, Бугарија, Словенија, Хрватска итн. Во сите закони за Јавно обвинителство на посочените држави не егзистира посебно тело. Тоа се одделенија, бироа или дирекции. Дури и една Италија, чиј систем ние во еден дел од новиот Закон за ЈО сакаме да го пресликаме, не е така. Тоа се организира на начин каде навистина постојат услови за посебни бироа. Навистина тие бироа имаат апсолутна самостојност, а јавниот обвинител од Италија и воопшто нема можност да допре до нив, но од една и единствена причина што тие имаат силно организиран криминал, кој единствено на овој начин може да се разоткрие. Голема среќа е што Македонија нема ниту приближно

ли дека со овој концепт се амортизира хиерархијата како законски принцип, на што почива јавнообвинителската организација.

"Меѓутоа, ако вие сакате да амортизирате, ќе треба да ја избришете хиерархијата како принцип, на кој почива јавнообвинителската организација. Според мене - потенцира Шврговски - таквото толкување е неиздржано. Дали тоа е случајно? Имено, принципот на хиерархија и субординација се темели на повеќе други принципи, кои со предложените измени, исто така, се derogираат. Тоа се: принципите на супституција, деволуција и на авокација. Со предложените решенија, во членовите 20 и 36, јавниот обвинител на РМ, по принцип на авокација не ќе може да реагира на работата на одреден јавен обвинител, но доколку тој нестручно и несовесно постапува по конкретен предмет, истиот да му го предаде на друг обвинител, за кој смета дека успешно ќе ја заврши работата. Ако не постои таква можност, и истовремено со новите законски решенија се предлага поради

конкретно мандатот на членовите на овие одделенија во Србија е 9 месеци, во Црна Гора 2 години. Ова јасно упатува на заклучокот дека со оглед на сложеноста на предметите по кои ќе треба да се работат и истрошеноста на обвинителите кои ќе работат на нив, функцијата бара нивно постојано флукуирање. Со овој Закон кај нас се предлага членовите на тоа јавно обвинителство да имаат мандат од 6 години. Мене не ми јасно како се појавува оваа дискрипанца. Зарем предлагачот мисли дека обвинителот може да издржи 6 години во тоа одделение, каде што работат на предмети за големи кривични дела!? Веројатно само предлагачот знае за што станува збор, оти друг резон за такво нешто нема. А резонот е... дали преку членовите на тоа посебно обвинителство ќе се сака да се влијае од страна на некој центар на моќ? Не знам. Но, многу ми е нелогично, членовите на ова обвинителство да имаат мандат од 6 години, а внимавајте, пак, каква нелогичност за обвинителите во основните обвинителства и за јавниот обвинител во Вишото обвинителство мандатот да биде 4 години. Во што е проблемот? Дали проблемот е во тоа што обвинителите во основните и во вишите обвинителства не си ја вршат работата, па треба да им се суспендира мандатот? Ова решение е многу нелогично", оценува првиот човек на ЈО на РМ, Љупчо Шврговски, кој директно се конфронтира на ставовите на Министрството за правда.

Тој има забелешки и на основата за престанок на функцијата на јавниот обвинител на РМ.

"Во предложените законски решенија, како основ за престанок на функцијата јавен обвинител на РМ, не се спомнати условите: губењето државјанство и старосната пензија. Што предлагачот очекува, човек на 70 или на 80 години дека ќе може да ја врши оваа функција?! Ние неколку пати реагиравме, но очигледно Јавното обвинителство им служи како декор. Верувајте ми дека ниту една наша забелешка не е прифатена. А, сега се прашуваме, во иднина кога ќе треба да се изготвува нов закон, дали воопшто би било практично и функционално членовите на оваа институција, кои се најповикани, да учествуваат да не кажам во ваквите сеанси. Мислам дека ваквиот однос е разочарувачки. Ние како институција не стоиме зад овој Предлог-закон. Повеќе пати разговарав со министерот и му укажав кои се нашите забелешки и дека уште еднаш треба да се анализираат работите, затоа што во крајна линија мислам дека проблемот не е во законите туку во луѓето и во менувањето на нивниот ментален стандард - како треба да се работи. Инаку, за оваа материја имаме милион забелешки", констатира Љупчо Шврговски, републички јавен обвинител на РМ.

ТЕ ЌЕ СТАНАТ Д "ГЛУВОСТА" ОТ МАНЕВСКИ

"Законот вака како што е поставен, законски не е издржлив, нема потпора во Уставот, ниту во другите организациони закони, пред сè, во Законот за судови, кој е легитимен и ориент за Законот за јавно обвинителство", истакнува претседателот на Врховниот суд на РМ, Дане Илиев.

таков криминал за да мора ние на таков начин да се организираме", посочува Шврговски.

Тој смета дека со предложениот Закон за јавно обвинителство, во делот во кој се нуди посебно решение за гонење сторители од областа на организираниот криминал и корупција, не само што прво ќе се наруши уставниот принцип на единственост на органот, туку истовремено ќе се derogираат принципите на субординација и на хиерархија. Наспроти него, предлагачот ве-

нестручно, непрофесионално итн. раководителот (обвинител), кој ќе раководи со посебното обвинителство да му го одземе предметот на својот колега обвинител, логично се поставува прашање - како јавниот обвинител на Одделот за организиран криминал ќе може да го одземе предметот, а тоа не ќе може да го прави јавниот обвинител на РМ. Дали тоа значи дека јавниот обвинител за гонење на сторители од областа на организираниот криминал и корупција ќе биде над републичкиот јавен обвинител на РМ?"

ЦЕНТАР НА МОЌТА

Според Шврговски, принципите би се нарушувале и со фактот што во сите закони за јавно обвинителство од нашето поблиско опкружување, јавниот обвинител ги именува раководителите на одделенијата или на дирекциите кои работат на откривање на овие специфични кривични дела.

"Таму не само што го именува раководителот, туку и врши избор на членови на тоа одделение. Истовремено,